

La frase del dia

“El referèndum se celebrarà el 2017 de manera indefectible”

Carles Puigdemont, PRESIDENT DE LA GENERALITAT

Tribuna

Josep-Lluís Carod-Rovira. Escriptor i polític

L'home sense frontera

Costoja és veí de Maçanet de Cabrenys, amb una frontera política entremig, que a principis de segle tenia mig miler d'habitants, que avui són poc més d'un centenar. Va ser justament aquí, en un mas a només tres km de la frontera, on va néixer Llorenç Planes, el 1945. Durant setze anys, el seu món era la terra en el sentit més físic del mot i l'únic horitzó els paisatges de l'entorn, on el català era la llengua normal, fins que anà a fer el batxillerat a Perpinyà, on l'idioma ja hi era minoritari. Als dinou passà a Tolosa i a Montpeller, a estudiar-hi enginyeria agrònoma, més tard es formà a Dijon, com a funcionari del Ministeri d'Agricultura, i visqué també a Alvèrnia i a París, prou anys per adquirir consciència plena de la seva catalanitat. Aquell jove, inscrit com a *Laurent*, era ja tot un Llorenç de cap a peus quan tornà a casa. Professor d'agricultura a Tesà (Rosselló), de la terra física havia pasat, també, a la terra èpica, al país. A finals dels anys seixanta col·laborà amb el Grup Cultural de la Joventut Catalana, d'on sorgí el Comitè Rossellonès d'Estudis i Animació (CREA), promogut per Miquel Mayol. Sembla que fou aquest qui, en el si del grup, usà per primer cop els termes *Catalunya Nord* i *Catalunya cispirinenca*, per referir-se a les terres catalanes annexades a França el 1659. En realitat, *Catalunya del Nord* ja havia estat emprat el 1936 per Alfons Mias, líder del grup catalanista Nostra Terra, però aquells joves inquiets no conservaven cap lligam amb aquell passat desconegut. Tanmateix, qui en fou el màxim difusor i va teoritzar sobre aquell concepte amb un llibre ara ja mític, *El petit llibre de Catalunya Nord. Lluita per un "Rosselló" català* (1974), fou Planes. Quatre anys més, tard, amb la col·laboració de la muller, la barcelonina Montserrat Biosca, en signà una segona edició ampliada.

MENTRESTANT, EL CREA, que el 1970 havia editat un cartell amb un lema tan contundent com *No a la colonització. Resistència. Catalans, sem colonitzats*, s'havia convertit en Esquerra Catalana dels Treballadors (1972), en l'àmbit del socialisme d'alliberament nacional, primer grup polític autòcton a Catalunya Nord, l'òrgan del qual era *La Falç*. Planes mai no hi va militar, però sí que hi col·laborà regularment amb articles, on signava amb el nom de Pere Petit, de París estant, i mantenia contactes amb els seus membres. Dissolt el partit el 1981, cinc anys després neix Unitat Catalana (UC), de la mà de Planes i de Jaume Roure. La nova formació adopta un to formal més moderat i pragmàtic, menys ideològic, en línia amb CiU, primer, i amb SI, després. El paper de Planes serà crucial per arribar a un acord de coalició electoral amb la llista perpinyanesa de Joan Pau Alduy, el 1997, gràcies al qual, per primer cop, són escollits consellers municipals clarament catalanistes que formen part de la majoria de govern, des d'on ini-

“Llorenç Planes va estar implicat en la defensa del territori, el país i la llengua”

cièn una lenta represa nacional. UC obtindrà una vintena de càrrecs municipals, el mateix Planes serà conseller a Sant Nazari de Rosselló (1995-2001) i adjunt al batlle (1998-2001), presidirà el partit (1989-2001) del qual acabarà ostentant la presidència d'honor.

DES DELS INICIS DE LA UNIVERSITAT Catalana d'Estiu (UCE), el 1969, fins als darrers temps, va estar sempre vinculat a la UCE, a la comissió gestora permanent, l'equip rector amb M. Cahner i E. Casassas, i el patronat. El recordo sempre afable, prudent, educat, aquells dies calorosos de l'agost pràctic agombolant pagesos d'una banda i l'altra de la ratlla, analitzant problemes comuns, teixint complicitats futures, per damunt de les fronteres imposades. Sense haver treballat la terra com a pagès, ell era la cara agrària de la UCE. La seva activitat professional fou sempre l'agricultura i el 1992 rebé de la Generalitat la Medalla de l'Agricultura Catalana. Havia dirigit l'obra col·lectiva *Els vins del Rosselló* (1980), participat en un col·loqui a la UB amb *Evolució del vi al Rosselló durant el darrer mil·lenni* (1993) i escrit *Alguns apunts sobre la malvasia al Rosselló* (2014). Membre de la Institució Catalana d'Estudis Agraris i apassionat dels vins rossellonesos, en promovia tasts com el que organitzà a l'IEC, el 2010, amb el nom *Els vins de la Catalunya Nord*. Implicat en la defensa del territori, el país i la llengua, fa quatre anys va publicar *Per comprendre Catalunya Nord. De la identitat desnaturalitzada a l'esperança de futur*. Ara, una malaltia cruel li ha impedit de veure fet realitat el seu somni, com m'escrigué en la dedicatòria manual del seu primer llibre: “superar l'actual frontera entre Catalunya Nord i Catalunya Sud”. L'hora del seu funeral, les 15 h del dimecres 7 de desembre, indicava que, tanmateix, la frontera persisteix.

De set en set

Matthew Tree

Publicitat gratuïta

A tès que a Catalunya la venda de llibres ha caigut un 48% al llarg dels últims anys, no crec que calgui que demani

disculpes a ningú per fer publicitat descarada d'unes cinc obres de ficció, algunes conegudes, algunes no tant. Obres com ara el nou llibre de Joan-Lluís Lluís, *El navegant* (Proa), que s'ubica al segle XIX i parla d'un personatge que té el do d'aprendre un idioma sencer en el moment d'aprendre'n un sol mot; a més a més, amagada darrere aquesta premissa intrigant hi ha una crítica duríssima –i magnífica– de la salvatgeria de l'estat colonial

No crec que calgui que demani disculpes per fer publicitat d'unes cinc obres de ficció

francès. Els lectors que volen contes en comptes de novel·les tenen dues opcions tan interessants com infravalorades: l'últim recull de Daniel Ruiz-Trillo, *Vint-i-Cua* (Voliana), que conté 22 relats amb uns tocs surrealistes sorprenents. D'altra banda, el nou recull de Daniel Bardera, *Nens de Llet* (El Cep i la Nansa), és una mostra més de l'habilitat d'aquest autor originalíssim a l'hora de convertir contes quasiinfantis en mostres de la crueltat latent –tan sovint obviada– dels humans. D'altra banda, la primera novel·la de la Carmen Amorós, *Ales de Vidre* (Stonberg), narra els intents d'una periodista d'escriure una novel·la: uns intents que acaben convertint-se en tota una aventura imaginativa. I finalment, hi ha l'última novel·la del Jordi Cussà, *El trobador Cuadeferro* (l'Albí), basada en la vida de Guillem de Berguedà: una celebració pasoliniana del sexe, del mam, de l'honor i de la vida mateixa. Bon Nadal.

Sísif

Jordi Soler

